

การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

อนุรา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา

กรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนในความรับผิดชอบ 437 โรง มีนโยบายส่งเสริมการอ่านอย่างชัดเจน โดยให้ทุกโรงเปิดห้องสมุดเพื่อการศึกษา พร้อมทั้งให้ส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยให้เป็นห้องสมุดแห่งการเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2556-2575) ในประเด็นยุทธศาสตร์ย่อย 3.3 การศึกษาสำหรับทุกคน ได้ให้ความสำคัญแก่การพัฒนาคนในสองแนวทางใหญ่ คือ ให้กระจายโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมและเสมอภาค และ จัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยให้ห้องสมุดของโรงเรียนเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าของนักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพ โอกาส และสร้างการมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะการเติมเต็มการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็น “การศึกษาตลอดชีวิต” วันที่ 8 มิถุนายน 2553 กรุงเทพมหานคร ได้ประกาศมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ตลอดจนยุทธศาสตร์เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ดำเนินงานห้องสมุดในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้ง 9 ประการที่กำหนดไว้

บรรณารักษ์จึงควรร่วมมือกับผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ เพื่อจัดทำแผนงานการใช้หลักสูตร ต้องมีความรู้และทักษะการจัดหาและแก้ปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศ ทั้งยังใช้สื่อทุกประเภทได้เชี่ยวชาญ นอกจากนี้ บรรณารักษ์ควรเป็นผู้นำแรงค์ส่งเสริมการอ่านด้วย โดยผู้บริหารโรงเรียนจะต้องสนับสนุนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครจึงจะสัมฤทธิ์ผล

The Development of Bangkok Public Library Libraries

Anura Sanitwong Na Ayutthaya

Bangkok Metropolitan is responsible for 437 schools in Bangkok. All of the schools have to include reading promotion policy by turning library into education center both for the school and the community. According to the long-term plan, Bangkok Reading City 20 years (2013-2032) school libraries must work for human development in two ways: providing equal and fair educational opportunities to all students, and improving the quality of education. In order to improve the quality of education all school libraries must be learning resources for students, teachers, school administrators, parents and communities. The target groups therefore, would help enhance the quality, opportunity and participation in education development. Non-formal education and informal education should become "life-long education." On June 8, 2553 (2010) Bangkok Metropolitan Administration announced standard school library with the definitions of vision, mission and objectives, as well as giving strategies to be used as the standard criterion for all school libraries. Nine objectives must be accomplished, so librarians have to cooperate with school administrators and teachers to plan for the curriculum. Librarians must have knowledge and skills in procurement and using all information technology and resources. Additionally, all librarians should be leaders for reading promotion with full and continuing support from the administrators. With all of the mentioned factors, the Bangkok Metropolitan school library development will be successful.

การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

อนุรา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา¹

การจะทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จก็ต้องทำงานเชิงรุก เข้าหาลูกค้า นำเสนอสิ่งใหม่ๆ เพราะการที่ลูกค้าสนใจเข้ามาเลือกดูสินค้า มาซื้อสินค้า ก็ถือว่าประสบความสำเร็จ หากเปรียบห้องสมุดเป็นเหมือนกับบริษัท บรรณารักษ์ก็เหมือนนักธุรกิจขายตรง ต้องนำเสนอสินค้าให้ตรงใจลูกค้า หากได้ลูกค้าเพิ่ม ก็นับว่างานของเราประสบความสำเร็จนั่นเอง

กรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนในความรับผิดชอบ 437 โรงเรียน กระจายอยู่ในพื้นที่ 50 สำนักงานเขต มีตั้งแต่ระดับอนุบาลศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักเรียนเรียนร่วม (เด็กพิเศษ) มีโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 432

โรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 109 โรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 9 โรงเรียน เปิดสอนเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 6 โรงเรียน และโรงเรียนที่เปิดการจัดการศึกษาพิเศษ (เรียนร่วม) จำนวน 122 โรงเรียน (ข้อมูล ณ 10 มิถุนายน 2559) โรงเรียนเหล่านี้ได้ดำเนินตามนโยบายจัดโครงการมากมายที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่าน เช่น โครงการโรงเรียนรักการอ่าน โครงการอ่านสร้างสุขในโรงเรียนและสถานศึกษา โครงการสถานศึกษาต้นแบบชุมชนอ่านสร้างสุข โครงการอ่านสร้างสุขยกกำลังสุขในสถานศึกษาและชุมชน โครงการหนึ่งเล่มหนึ่งเรื่อง (ONE BOOK ONE PLAY) ฯลฯ ทั้งนี้เนื่องจากกรุงเทพมหานคร มีนโยบายส่งเสริมการอ่านอย่างชัดเจน ให้ทุกโรงเรียนเปิดห้องสมุดเพื่อการศึกษาให้ครบทุกโรงเรียนพร้อมทั้งให้มีการส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียนโดยเปิดให้เป็นห้องสมุดแห่งการเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน

นอกจากนี้ ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2556-2575) ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3มหานครสำหรับทุกคน ประเด็นยุทธศาสตร์ย่อย 3.3 การศึกษาสำหรับทุกคน ได้ให้ความสำคัญเพื่อพัฒนามนุษย์ในสองแนวทางใหญ่ คือ

1. กระจายโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมและเสมอภาค หมายถึง การจัดการศึกษาให้เยาวชนอย่างทั่วถึง โดยไม่แบ่งแยกตามความแตกต่างทางสังคม การเมือง วัฒนธรรม และศาสนา

¹ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

2. การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ หมายถึง การจัดการศึกษาที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพ มีความรู้ สามารถอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น มีจิตสำนึก รักชุมชนและประเทศชาติบ้านเมือง ห่วงแค้นและเห็นคุณค่าวัฒนธรรมของตนเอง มีคุณธรรม มีทักษะในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพสุจริตเสียตัวได้ ห้องสมุดของโรงเรียน จะต้องเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าของนักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพ โอกาส และสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะการเติมเต็มการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็น “การศึกษาตลอดชีวิต”

ดังนั้น จึงมีอาจปฏิเสธได้เลยว่า ห้องสมุดคือหัวใจของการพัฒนาศักยภาพในทุกด้าน กว่า 10 ปีแล้ว ที่สำนักงานการศึกษาได้ริเริ่มโครงการเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่องและจริงจัง หากเป็นอายุของคนๆ หนึ่ง ก็คงจะอยู่ในวัยอยากรู้อยากเห็น คงไม่สายเกินไปที่เราจะบอกว่า การจะส่งเสริมการอ่านให้ประสบความสำเร็จได้นั้น โรงเรียนต้องมีนโยบายที่ชัดเจน ผู้บริหารต้องติดตาม บุคลากรทุกฝ่ายต้องร่วมกันขับเคลื่อนและเป็นแบบอย่างที่ดี แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

วันที่ 8 มิถุนายน 2553 กรุงเทพมหานคร ได้ประกาศมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ ตลอดจนยุทธศาสตร์ เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

วิสัยทัศน์ : ห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นแหล่งพัฒนาศักยภาพมนุษย์สู่สังคม
พันธกิจ

1. พัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งความรู้และเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. พัฒนานักเรียน ครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ให้มีทักษะการเข้าถึงสารสนเทศ
3. พัฒนาศักยภาพสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ
4. ดำเนินการบริหารจัดการห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
5. พัฒนาบุคลากรห้องสมุดให้มีศักยภาพและสมรรถภาพทางวิชาการและวิชาชีพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลายรูปแบบและสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา
2. เพื่อให้ให้นักเรียน ครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนมีศักยภาพและสมรรถภาพทางวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสม

3. เพื่อให้ผู้รับบริการได้รับบริการห้องสมุดอย่างทั่วถึง สามารถสืบค้นและเข้าถึงสารสนเทศ ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

4. เพื่อให้มีการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ ทรัพยากรสารสนเทศ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้รับบริการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ยุทธศาสตร์

1. กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาห้องสมุด

2. ให้มีรายวิชาการความรู้ด้านสารสนเทศ จัดสอนแก่นักเรียนทุกระดับชั้นโดยครูบรรณารักษ์ ซึ่งรายวิชาดังกล่าวกำหนดให้อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

3. จัดให้มีการสอนการเรียนรู้สารสนเทศอย่างไม่เป็นทางการแก่นักเรียนทุกระดับชั้น โดย ครูบรรณารักษ์

4. จัดให้มีการร่วมมือระหว่างครูผู้สอนกับครูบรรณารักษ์ในการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

5. จัดให้มีการประกันคุณภาพห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครอย่างเป็นระบบ

นอกจากนี้ กรุงเทพมหานคร ยังได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. หลักการ

ห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้น โรงเรียนจึงจำเป็นต้องจัดห้องสมุดโรงเรียนขึ้น ประกอบด้วย อาคารสถานที่ ทรัพยากรสารสนเทศ วัสดุครุภัณฑ์ บุคลากร และงบประมาณ เพื่อให้ห้องสมุดโรงเรียนสามารถบริการนักเรียน บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนได้อย่างกว้างขวาง รวมทั้งเป็นแหล่งวิทยาการที่สามารถสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

1.1 สนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอนการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร และนโยบาย ของกรุงเทพมหานคร

1.2 เป็นแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าแก่นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน

1.3 ปลูกฝังนิสัยรักการอ่านรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ตามความสนใจ ความต้องการและความสามารถของตน

1.4 ให้นักเรียนมีทักษะในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศอย่างถูกต้องและเหมาะสม

1.5 เตรียมนักเรียนให้มีประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุดเพื่อให้เข้าใจวิธีการใช้ห้องสมุดทั่วไป

1.6 ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ครูในการเลือกและใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนและพัฒนาวิชาชีพ

1.7 เตรียมทรัพยากรสารสนเทศเพื่อประโยชน์ต่อการค้นคว้าอย่างเพียงพอ

1.8 จัดทำเครื่องมือช่วยการค้นคว้าและให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ

1.9 ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรสารสนเทศ วัสดุครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่ของห้องสมุดโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี

2. การบริหารงานห้องสมุด

ให้มีคณะกรรมการชุดหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่กำหนดแนวทางการพัฒนาห้องสมุดให้บรรลุบทบาทและหน้าที่ตามที่กล่าวข้างต้น โดยโครงสร้างของคณะกรรมการเป็นดังนี้

2.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นที่ปรึกษา

2.2 รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ เป็นประธาน (กรณีไม่มีรองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่งตั้งครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายวิชาการ)

2.3 ครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนเป็นกรรมการ (จำนวนตามขนาดโรงเรียน ขนาดเล็ก จำนวน 1 คน ขนาดกลาง จำนวน 2 คน ขนาดใหญ่ จำนวน 3 คน และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 4 คน)

2.4 ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 คน เป็นกรรมการ

2.5 ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ จำนวน 1 คน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

3. บุคลากร

ห้องสมุดต้องมีบุคลากรซึ่งมีคุณสมบัติและจำนวน ดังนี้

3.1 ครูบรรณารักษ์ ต้องสำเร็จการศึกษาขั้นต้นระดับปริญญาตรีทางด้านบรรณารักษ์ และ/หรือสารสนเทศ และมีคุณวุฒิด้านการศึกษาอย่างน้อย 1 คน โรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 400 คน ให้มีผู้ช่วยครูบรรณารักษ์เพิ่มขึ้นอีก 1 คน โรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 800 คน ให้มีครูบรรณารักษ์อย่างน้อย 2 คน และมีผู้ช่วยครูบรรณารักษ์อย่างน้อย 2 คน

3.2 ผู้ช่วยครูบรรณารักษ์ ต้องสำเร็จการศึกษาขั้นต้นระดับปริญญาตรีสาขาใดๆ และต้องผ่านการอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 60 ชั่วโมง

3.3 มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถใช้โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ใช้ในงานห้องสมุด

4. ทรัพยากรสารสนเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศ และเครื่องมือช่วยค้น

4.1 กำหนดนโยบายการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ

4.1.1 จัดให้มีทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลายรูปแบบ และสอดคล้องกับ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ

4.1.2 ทรัพยากรสารสนเทศที่เป็นหนังสือ ให้จัดซื้อชื่อเรื่องละไม่เกิน 10 ฉบับ

4.2 จำนวนทรัพยากรสารสนเทศ และอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ

4.2.1 มีหนังสือสารคดีและหนังสือประกอบการเรียนที่ไม่ใช่แบบเรียนสำหรับ
นักเรียน ไม่น้อยกว่า 10 เล่ม ต่อนักเรียน 1 คน

4.2.2 มีหนังสือสารคดีวิชาการสำหรับครูผู้สอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้
ไม่น้อยกว่า 15 ชื่อเรื่อง ต่อครู 1 คน

4.2.3 มีวารสารวิชาการสำหรับนักเรียนไม่น้อยกว่า 7 เรื่อง

4.2.4 มีหนังสือพิมพ์ไว้บริการไม่น้อยกว่า 2 ชื่อเรื่อง

4.2.5 จัดให้มีสื่อโสตทัศน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับกลุ่มสาระ
การเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ จำนวนตามความเหมาะสม

4.2.6 จัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์ และโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในการ
งานห้องสมุด โดยเฉพาะการจัดเก็บข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศ และเพื่อใช้ในการค้นหาทรัพยากร
สารสนเทศ โดยจัดเป็นระบบ (LAN) ภายในห้องสมุด และมีเครื่องคอมพิวเตอร์อย่างน้อย 3 เครื่อง
เครื่องหนึ่งเป็นเซิร์ฟเวอร์ อีก 2 เครื่อง สำหรับให้นักเรียนใช้สืบค้น

4.2.7 ห้องสมุดที่ยังไม่พร้อมในการใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ต้องจัดทำบัตร
รายการเพื่อให้เป็นเครื่องช่วยค้นให้แก่นักเรียน

5. งบประมาณ

5.1 ห้องสมุดที่ยังไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานกรุงเทพมหานครสนับสนุนจัดสรรเงินงบประมาณ
เพื่อพัฒนาห้องสมุดให้ถึงเกณฑ์มาตรฐาน

5.2 ห้องสมุดที่ได้เกณฑ์มาตรฐาน สำนักการศึกษาควรสนับสนุนงบประมาณห้องสมุด
ประจำปี อย่างน้อยร้อยละ 10 จากงบประมาณรายหัวในส่วนของบุดหนุนรัฐบาล

6. อาคารสถานที่และครุภัณฑ์

6.1 ที่ตั้ง ควรอยู่ในบริเวณที่สะดวกต่อการเข้ามาใช้บริการ โดยคำนึงถึงความปลอดภัย

6.2 ขนาด โรงเรียนขนาดเล็ก ต้องมีพื้นที่อย่างต่ำ 1 ห้องเรียน ขนาดกลาง อย่างต่ำ 2
ห้องเรียน ขนาดใหญ่ อย่างต่ำ 3 ห้องเรียน และขนาดใหญ่พิเศษ อย่างต่ำ 4 ห้องเรียน

6.3 บรรยากาศ

6.3.1 ห้องสมุดต้องปราศจากเสียงรบกวน มีแสงสว่างเพียงพอ และมีเครื่องปรับอากาศตามความจำเป็น

6.3.2 ห้องสมุดมีบรรยากาศที่เชิญชวนให้เข้าไปใช้บริการ โดยมีความสวยงาม สะอาด สดชื่น สีสันสดใส

6.3.3 มีระบบป้องกันสาธารณภัยอย่างเหมาะสม

6.3.4 ครุภัณฑ์ห้องสมุดโรงเรียนทุกประเภท ต้องเป็นครุภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน มีความเหมาะสม สำหรับใช้งานห้องสมุด มีความปลอดภัยในการใช้ และมีจำนวนเพียงพอ

6.3.5 การบำรุงรักษา มีการซ่อมแซมและบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตลอดเวลา

7. การบริการและกิจกรรม

ห้องสมุดต้องจัดให้มีบริการและกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

7.1 ประเภทการบริการ

7.1.1 บริการยืม-คืน

7.1.2 บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด

7.1.3 บริการให้อ่านอย่างเสรี

7.1.4 บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า

7.1.5 บริการแนะแนวการอ่าน

7.1.6 บริการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

7.2 ประเภทกิจกรรม

7.2.1 จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลายเหมาะสมกับระดับของนักเรียน

7.2.2 มีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนโดยครูบรรณารักษ์และครูผู้สอนมีความร่วมมือในรูปแบบต่าง ๆ

7.3 บริการและกิจกรรมห้องสมุดเชิงรุก

7.3.1 ห้องสมุดควรมีคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ เพื่อให้บริการสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตอย่างน้อย 3 เครื่อง และจัดอยู่ในห้องที่แยกต่างหากภายในบริเวณห้องสมุด

7.3.2 จัดให้มีห้องที่สามารถให้บริการสื่อโสตทัศนและอิเล็กทรอนิกส์ เช่น เทปคาสเซ็ท เทปวีดิทัศน์ วีซีดี ดีวีดี ซีดีรอม

7.3.3 จัดหา รวบรวม และแนะนำเว็บไซต์ที่เป็นความรู้เหมาะสมกับนักเรียน

7.3.4 มีบริการถ่ายเอกสาร และเครื่องพิมพ์ เพื่อให้บริการพิมพ์งานที่สืบค้นจากอินเทอร์เน็ต

8. เครือข่ายและความร่วมมือ

ให้มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร และแหล่งเรียนรู้อื่น

9. การประเมินคุณภาพห้องสมุด

ให้มีการประเมินคุณภาพห้องสมุดตามระบบประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่องตามกำหนดเวลาที่เหมาะสมอย่างไรก็ตาม การดำเนินการใดๆ เพื่อให้ห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครได้มาตรฐานและบรรลุตามวัตถุประสงค์ ย่อมขึ้นอยู่กับบริบทของหน่วยงานนั้นๆ และจิตวิญญาณของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งก็หมายถึง บรรณารักษ์ และบุคคลผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด ที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงความรู้ในห้องสมุดกับผู้ใช้บริการ มีความเป็นมืออาชีพ มีจิตบริการ มีความรู้ลึก รู้รอบ รู้กว้าง รู้ไกล ทันสมัย ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม เป็นนักจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ เป็นผู้บริหารจัดการความรู้ที่ดี และเป็นผู้ปฏิบัติงานอย่างมีความสุข การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน บรรณารักษ์คือบุคคลสำคัญในการสนองพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน รวมทั้งมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินผล และมีหน้าที่พัฒนา ปฏิบัติตามพันธกิจและเป้าหมายของห้องสมุด บรรณารักษ์ควรร่วมมือกับผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ เพื่อจัดทำแผนงานการใช้หลักสูตร ต้องมีความรู้และทักษะในการจัดหาและแก้ปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศ ทั้งยังใช้สื่อทุกประเภทได้เชี่ยวชาญ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ บรรณารักษ์ควรเป็นผู้นำในการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านด้วย โดยผู้บริหารโรงเรียนจะต้องสนับสนุนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง การพัฒนาห้องสมุดจึงจะสัมฤทธิ์ผล

กรุงเทพมหานครในฐานะที่เป็นเมืองแห่งการเรียนรู้และส่งเสริมการอ่าน ต้องการกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ด้วยหนังสือในระดับนานาชาติ ให้สอดคล้องกับการเฉลิมฉลองในวันที่ 23 เมษายนของทุกปี เป็น “วันหนังสือและลิขสิทธิ์โลก” (World Book and Copyright Day) ด้วยเหตุผลที่ว่า หนังสือ คือ สิ่งที่มีพลังอำนาจสูงสุดและมีประสิทธิภาพมากที่สุด ในการกระจายความรู้และรักษาไว้ ซึ่งความรู้นั้นๆ

การปรับเปลี่ยนห้องสมุดเดิมให้เป็นห้องสมุดที่มีชีวิตชีวา มีความร่มรื่น ร่มเย็น อาจเริ่มจากการทำให้ห้องสมุดไม่มีขอบเขต ไม่มีอาณาจักร เปลี่ยนจากการให้บริการเชิงรับเป็นเชิงรุก ผู้ใช้บริการเข้าถึงบริการได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว แบบไร้พรมแดน บริการสื่อการเรียนรู้และความบันเทิงที่หลากหลาย ทันสมัย จัดหาหนังสือและสื่อใหม่ๆ มาให้บริการสมาชิกเป็นประจำ มีการปรับเปลี่ยนการจัดวางวัสดุอุปกรณ์ภายในห้องสมุดให้แปลกตา แต่งแต้มสีสันอาคารสถานที่อยู่เสมอ จัดบรรยากาศให้สบายๆ ผ่อนคลายเหมือนอยู่บ้าน มีความยืดหยุ่นตอบสนองพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้ใช้บริการทุกกลุ่ม ลดความเป็นทางการลงให้มากที่สุด จัดแสดงสื่อต่างๆ ให้มีความโดดเด่น เร้าใจ โดยการแสดงของจริง

สัมผัสได้ ทดลองได้ นำเสนอสถิติข้อมูลใหม่ๆ ทุกวัน ให้ความสำคัญแก่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสาธิตศิลปวัฒนธรรม การแสดงสินค้าพื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอาชีพท้องถิ่น หรือเปิดโอกาสให้สมาชิกมาใช้ห้องสมุดจัดกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเต็มที่โดยปราศจากข้อจำกัด

บรรณารักษ์ห้องสมุด มีบทบาทสำคัญและจำเป็นอีกหน้าที่หนึ่งที่จะละเลยไม่ได้คือ การส่งเสริมให้ผู้มาใช้บริการนั้นรักการอ่าน รักการเรียนรู้ และที่สำคัญ คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านอย่างเคยชิน.....เพื่อพัฒนาสติปัญญา เป็นคนฉลาด คิดอย่างสร้างสรรค์ ทำให้สังคมได้อย่างรวดเร็ว จึงมีคำถามว่า เราจะพัฒนาเด็กไทยให้รักการอ่านได้อย่างไร หากห้องสมุดในโรงเรียนจำนวนมากขาดการพัฒนา ขาดบรรณารักษ์มืออาชีพที่จะสร้างสรรค์กิจกรรมให้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ให้เด็กๆ เข้ามาใช้บริการได้อย่างมีความสุข

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป.). กรอบแนวทางการดำเนินงาน “ห้องสมุด 3 ดี” กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมและพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.
- กรุงเทพมหานคร, สำนักงานการศึกษา. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2563) กรุงเทพฯ: เอกสารกลุ่มงานนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา.
- หน่วยศึกษานิเทศก์. เอกสารคู่มือการดำเนินงานโรงเรียนรักการอ่านยอดเยี่ยม สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544. เอกสารอัดสำเนา.

